

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА МАЙ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е -0.1% , а годишната инфлация е 10.1% . Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за май 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за май 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

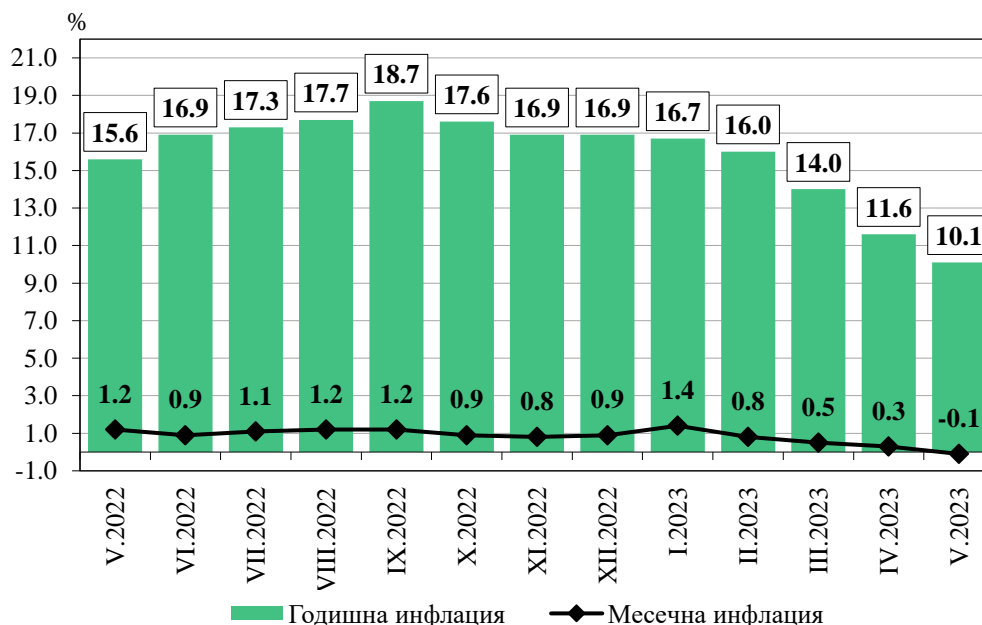
През май 2023 г. спрямо предходния месец най-голямо е намалението на цените в групите: развлечения и култура (-3.4%), транспорт (-2.5%) и жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (-0.4%). Най-голямо увеличение е регистрирано в групите: алкохолни напитки и тютюневи изделия ($+1.1\%$), облекло и обувки ($+1.0\%$), разнообразни стоки и услуги ($+0.5\%$), здравеопазване ($+0.5\%$) и хранителни продукти и безалкохолни напитки ($+0.5\%$).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През май 2023 г. **месечната инфлация** е -0.1% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за май 2023 г. спрямо май 2022 г. е 10.1% .¹

Инфлацията от началото на годината (май 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 2.8% , а средногодишната инфлация за периода юни 2022 - май 2023 г. спрямо периода юни 2021 - май 2022 г. е 15.8% .

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През май 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се понижали, както следва:

- развлечения и култура - намаление с 3.4%;
- транспорт - намаление с 2.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.4%;
- съобщения - намаление с 0.3%.

През май 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се увеличили, както следва:

- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 1.1%;
- облекло и обувки - увеличение с 1.0%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.5%;
- здравеопазване - увеличение с 0.5%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.5%;
- образование - увеличение с 0.4%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.3%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.1%.

През май 2023 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: пипер - с 18.5%, краставици - с 16.8%, домати - с 12.7%, яйца - с 5.5%, маргарин - с 3.5%, олио - с 2.4%, нискомаслено прясно мляко - с 2.0%, пресни зеленчукови подправки - с 1.5%, пълномаслено прясно мляко - с 1.3%, кашкавал - с 1.3%, кисели млека - с 1.2%, зърнени закуски - с 1.0%, зрял чесън - с 0.8%, извара - с 0.6%, ракии - с 0.6%, агнешко месо - с 0.5%, месо от домашни птици - с 0.4%, бял хляб - с 0.3%, маслини - с 0.3%, захар - с 0.3%, сладолед - с 0.2%, типов и ръжен хляб - с 0.1%, и други.

През май 2023 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 11.1%, ябълки - с 5.9%, цитрусови и южни плодове - с 5.5%, зеле - с 4.7%, малотрайни колбаси - с 4.4%, трайни колбаси - с 4.0%, бира - с 3.5%, свинско месо - с 3.1%, мляно месо (кайма) - с 2.6%, зрял лук - с 2.1%, гъби - с 1.9%, ориз - с 1.6%, брашно - с 1.6%, зрял боб - с 1.6%, шоколад - с 1.6%, сол - с 1.3%, плодови сокове - с 1.3%, млечни масла - с 1.2%, оцет - с 1.2%, сирене - с 1.1%, леща - с 1.1%, минерална вода - с 0.8%, хляб „Добруджа“ - с 0.7%, месо от едър рогат добитък - с 0.7%, вина - с 0.7%, риба - с 0.6%, чай - с 0.4%, листни зеленчуци - с 0.3%, и други.

През май 2023 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: международни полети - със 17.4%, централно газоснабдяване - с 15.9%, метан за ЛТС - с 11.3%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 11.1%, хотели във ваканционни центрове и курорти - със 7.7%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания в страната - със 7.5%, дизелово гориво - с 6.6%, газообразни горива за битови нужди - с 3.5%, застраховки, свързани с жилището - с 3.4%, принадлежности за ЛТС - с 2.9%, прахосмукачки - с 2.2%, телевизори - с 2.2%, прахове за пране - с 2.1%, книги - с 2.0%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 1.8%, бойлери - с 1.5%, готварски печки - с 1.1%, настолни персонални компютри - с 1.0%, мобилни телефонни услуги - с 0.9%, автомобилен бензин А95Н - с 0.8%, дърва за отопление - с 0.5%, автомобилен бензин А100Н - с 0.5%, кина и театри - с 0.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: пелети - с 1.9%, почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.9%, перални и съдомиялни - с 1.2%, облекло - с 1.2%, цигари - с 1.1%, услуги в ресторанти и подобни заведения - с 0.7%, настаняване в хотели - с 1.1%, препарати за почистване на съдове - с 1.0%, велосипеди - с 0.8%, хладилници - с 0.8%, обувки - с 0.7%, ненормиран наем - с 0.7%, мебели - с 0.7%, климатични инсталации - с 0.7%, резервни части за ЛТС - с 0.7%, лаптопи - с 0.7%, градинарство и цветарство - с 0.7%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 0.6%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - с 0.5%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.5%, нови автомобили - с 0.3%, автомобилна застраховка - с 0.2%, и други.

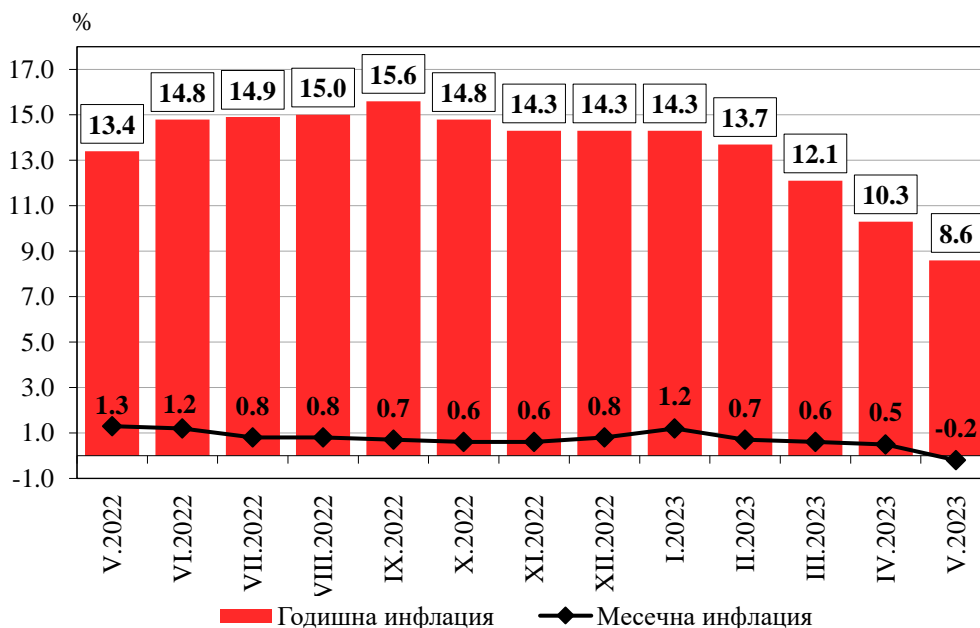
През май 2023 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.6%. Цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 1.0 и 0.1%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през май 2023 г. **месечната инфлация** е -0.2% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за май 2023 г. спрямо май 2022 г. е 8.6%.¹

Инфлацията от началото на годината (май 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 2.8%, а средногодишната инфлация за периода юни 2022 - май 2023 г. спрямо периода юни 2021 - май 2022 г. е 13.5%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

Според ХИПЦ през май 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се понижали, както следва:

- транспорт - намаление с 2.5%;
- развлечения и култура - намаление с 1.4%;
- ресторанти и хотели - намаление с 0.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - намаление с 0.4%;
- съобщения - намаление с 0.3%.

Според ХИПЦ през май 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в следните потребителски групи са се увеличили, както следва:

- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 1.0%;
- облекло и обувки - увеличение с 1.0%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.6%;
- здравеопазване - увеличение с 0.5%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.4%;
- образование - увеличение с 0.3%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.3%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през май 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.1% на месечна база и с 3.6% от началото на годината (май 2023 г. спрямо декември 2022 година).¹

През май 2023 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 0.3%;
- услуги - увеличение с 0.1%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.1%.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-Compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за май 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	V.2023		
		април 2023 = 100	декември 2022 = 100	май 2022 = 100
00 Общ ИИЦ	100.000	99.9	102.8	110.1
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	100.5	105.5	114.4
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	101.1	104.1	106.8
03 Облекло и обувки	3.996	101.0	102.7	106.3
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	99.6	98.5	111.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.1	103.5	110.5
06 Здравеопазване	8.120	100.5	104.2	112.0
07 Транспорт	9.544	97.5	98.6	90.5
08 Съобщения	5.107	99.7	102.2	105.9
09 Развлечения и култура	5.069	96.6	99.5	117.4
10 Образование	0.330	100.4	102.6	110.9
11 Ресторанти и хотели	4.764	100.3	104.6	113.0
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	100.5	106.7	115.8
Хранителни стоки	32.435	100.5	105.5	114.4
Нехранителни стоки	36.889	99.8	101.4	106.5
Обществено хранене	4.284	100.7	105.1	115.1
Услуги	26.393	99.0	101.0	109.0

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за май 2023 година

Потребителски групи	Тегла	V.2023			
		2015 = 100	април 2023 = 100	декември 2022 = 100	май 2022 = 100
	‰	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	133.30	99.8	102.8	108.6
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	166.73	100.4	105.5	114.9
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	122.46	101.0	104.2	107.3
03 Облекло и обувки	35.637	109.81	101.0	102.6	106.8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	145.12	99.6	99.7	110.1
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	124.30	100.6	103.2	109.2
06 Здравеопазване	83.555	119.59	100.5	104.1	111.8
07 Транспорт	134.623	116.00	97.5	99.1	94.2
08 Съобщения	50.200	93.51	99.7	102.2	105.9
09 Развлечения и култура	79.503	120.47	98.6	101.0	109.3
10 Образование	17.724	142.20	100.3	102.0	110.1
11 Ресторанти и хотели	71.010	151.13	99.5	103.6	109.2
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	136.51	100.3	105.1	113.6

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за май 2023 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		V.2023 април 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.1
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	100.3
Облекло и обувки	4.182	100.5
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	99.8
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	100.0
Здравеопазване	11.196	100.5
Транспорт	1.158	100.0
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	100.3
Разнообразни стоки и услуги	4.665	99.1
Хранителни стоки	49.304	100.3
Нехранителни стоки	30.412	99.9
Услуги	20.284	100.1